

Repertoriul jurisprudenței

Cauza T-356/15

**Republica Austria
împotriva
Comisiei Europene**

„Ajutoare de stat – Ajutor avut în vedere de Regatul Unit în favoarea centralei nucleare Hinkley Point C – Contract pe diferență, acord cu secretarul de stat și garanție pentru credite – Decizie prin care ajutorul este declarat compatibil cu piața internă – Articolul 107 alineatul (3) litera (c) TFUE – Obiectiv de interes public – Promovarea energiei nucleare – Necesitatea unei intervenții a statului – Comunicare privind garanțiile – Determinarea elementului de ajutor – Proporționalitate – Ajutor pentru investiții – Ajutor de exploatare – Dreptul de a formula observații – Proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice – Obligația de motivare”

Sumar – Hotărârea Tribunalului (Camera a cincea) din 12 iulie 2018

1. *Ajutoare acordate de state – Interzicere – Derogări – Ajutoare care pot fi considerate compatibile cu piața comună – Aprecieri în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE – Criterii – Urmărirea unui obiectiv de interes public – Caracter adecvat, necesar și proporțional al ajutorului – Relevanța în această privință a existenței unei deficiențe a pieței*

[art. 107 alin. (3) lit. (c) TFUE]

2. *Procedură jurisdicțională – Intervenție – Cerere introductivă având ca obiect susținerea concluziilor uneia dintre părți, însă prin care se dezvoltă o altă argumentare – Admisibilitate*

[Statutul Curții de Justiție, art. 40 al patrulea paragraf; Regulamentul de procedură al Tribunalului, art. 142 alin. (1)]

3. *Acte ale instituțiilor – Motivare – Obligație – Conținut – Decizie a Comisiei în materia ajutoarelor de stat – Luarea în considerare a contextului și a ansamblului normelor juridice*

(art. 296 TFUE)

4. *Ajutoare acordate de state – Dispozițiile tratatului – Domeniul de aplicare – Măsuri care urmăresc un obiectiv care ține de Tratatul Euratom – Incluziune – Luare în considerare a obiectivelor Tratatului Euratom în cadrul aplicării dispozițiilor Tratatului FUE în materie de ajutoare de stat*

[art. 106a alin. (3) EA; art. 107 TFUE]

5. *Ajutoare acordate de state – Interzicere – Derogări – Ajutoare care pot fi considerate compatibile cu piața internă – Apreciere în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE – Criterii – Urmărirea unui obiectiv de interes public – Noțiune – Promovarea energiei nucleare – Includere*
[art. 1 al doilea paragraf EA, art. 2 lit. (c) EA și art. 192, primul paragraf EA; art. 107 alin. (3) lit. (c) TFUE și art. 194 alin. (2) TFUE]
6. *Ajutoare acordate de state – Interzicere – Derogări – Ajutoare care pot fi considerate compatibile cu piața internă – Putere de apreciere a Comisiei – Apreciere economică complexă – Control jurisdicțional – Limite*
[art. 107 alin. (3) lit. (c) TFUE]
7. *Ajutoare acordate de state – Interzicere – Derogări – Ajutoare care pot fi considerate compatibile cu piața internă – Apreciere în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE – Criterii – Urmărirea unui obiectiv de interes public – Caracter adecvat, necesar și proporțional al ajutorului – Examinare de către Comisie – Obligația de a cuantifica echivalentul-subvenție care rezultă din măsura de ajutor – Inexistență*
[art. 107 alin. (3) lit. (c) TFUE]
8. *Ajutoare acordate de state – Interzicere – Derogări – Ajutoare care pot fi considerate compatibile cu piața internă – Apreciere în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE – Criterii – Regulamentul nr. 651/2014 prin care anumite categorii de ajutoare sunt declarate compatibile cu piața internă – Lipsa caracterului obligatoriu în cadrul unei examinări individuale*
[art. 107 alin. (3) lit. (c) TFUE; Regulamentul nr. 651/2014 al Comisiei]
9. *Ajutoare acordate de state – Proiecte de ajutoare – Notificare către Comisie – Conținutul obligației – Necesitatea de a notifica măsurile de ajutor în etapa de proiect – Consecințe*
[art. 108 alin. (3) TFUE]
10. *Ajutoare acordate de state – Decizia Comisiei – Aprecierea legalității în funcție de informațiile disponibile la momentul adoptării deciziei*
[art. 108 alin. (2) TFUE și art. 263 TFUE]
11. *Ajutoare acordate de state – Interzicere – Derogări – Ajutoare care pot fi considerate compatibile cu piața internă – Apreciere în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE – Criterii – Urmărirea unui obiectiv de interes public – Caracter adecvat, necesar și proporțional al ajutorului – Examinarea caracterului proporțional al ajutorului – Analiza comparativă a avantajelor măsurilor de ajutor și a impactului lor negativ asupra pieței interne – Componentele pieței interne*
[art. 107 alin. (3) lit. (c) TFUE]
12. *Ajutoare acordate de state – Dispozițiile tratatului – Domeniul de aplicare – Taxe care constituie modul de finanțare a unei măsuri de ajutor – Lipsa unei legături de destinație obligatorii între taxă și finanțarea ajutorului vizat – Excludere*
[art. 107 TFUE și 108 TFUE]

13. *Ajutoare acordate de state – Examinare de către Comisie – Decizie de inițiere a procedurii oficiale de investigare prevăzute la articolul 108 alineatul (2) TFUE – Evoluția poziției Comisiei la finalul procedurii – Divergență între motivarea care figurează în decizia de inițiere și cea care figurează în decizia finală – Admisibilitate*

[art. 108 alin. (2) TFUE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 6 alin. (1)]

14. *Ajutoare acordate de state – Interzicere – Derogări – Ajutoare care pot beneficia de derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (c) TFUE – Ajutor pentru funcționare – Excludere – Excepții*

[art. 107 alin. (3) lit. (c) TFUE]

15. *Apropierea legislațiilor – Proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii – Directiva 2004/18 – Proceduri de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale – Directiva 2004/17 – Domeniul de aplicare – Construcția unei centrale nucleare – Ajutor de stat prin care se urmărește garantarea unei stabilități a prețurilor pentru vânzările de energie electrică produsă de această centrală – Lipsa obligației beneficiarului ajutorului de a executa lucrări, de a furniza produse sau de a presta servicii – Excluderea măsurii de ajutor din domeniile de aplicare ale Directivelor 2004/17 și 2004/18*

(Directivile 2004/17 și 2004/18 ale Parlamentului European și ale Consiliului)

16. *Apropierea legislațiilor – Măsuri de apropiere – Norme comune pentru piața internă în sectorul energiei electrice – Directiva 2009/72 – Crearea de noi capacități de producție de energie – Obligația de a organiza o procedură de cerere de ofertă sau o procedură echivalentă – Conținut – Obligația de a respecta principiile egalității de tratament și transparenței – Conținut*

(Directiva 2009/72 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 8)

17. *Ajutoare acordate de state – Examinare de către Comisie – Procedură administrativă – Obligația Comisiei de a solicita părților în cauză să își prezinte observațiile – Conținut*

[art. 108 alin. (2) TFUE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 6 alin. (1)]

1. Pentru a fi compatibil cu piața comună în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE, un ajutor trebuie să urmărească dezvoltarea unei activități care constituie un obiectiv de interes public și trebuie să fie adecvat, necesar și proporțional. În schimb, această dispoziție nu conține vreo condiție explicită referitoare la existența unei disfuncționalități a pieței. Prin urmare, în cadrul aplicării acestei dispoziții, problema relevantă este cea de a ști dacă obiectivul de interes public urmărit de statul membru ar fi realizat în absența unei intervenții a acestuia.

Dacă existența unei disfuncționalități a pieței poate constitui un element pertinent pentru a declara compatibilitatea unui ajutor de stat cu piața internă, absența unei disfuncționalități a pieței nu are în mod necesar drept consecință faptul că condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) TFUE nu sunt întrunite. Cu titlu de exemplu, o intervenție a statului poate fi considerată necesară în sensul acestei dispoziții în momentul în care forțele pieței nu sunt susceptibile să realizeze prin ele însele în timp util obiectivul de interes public urmărit de stat, chiar dacă, ca atare, o astfel de piață nu poate fi considerată disfuncțională.

(a se vedea punctele 48, 150 și 151)

2. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 54-58)

3. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 63-67 și 535)

4. Cu toate acestea, faptul că dispozițiile din Tratatul Euratom constituie norme speciale în raport cu dispozițiile din Tratatul FUE nu se opune ca articolul 107 TFUE să fie aplicat măsurilor care urmăresc un obiectiv care ține de Tratatul Euratom. Astfel, întrucât Tratatul Euratom nu prevede norme exhaustive privind ajutoarele de stat, articolul 107 TFUE este aplicabil măsurilor privind domeniul energiei nucleare, chiar dacă acestea urmăresc un obiectiv care face obiectul Tratatului Euratom. Cu toate acestea, în cadrul aplicării acestei dispoziții măsurilor referitoare la domeniul energiei nucleare, trebuie să se ia în considerare dispozițiile și obiectivele Tratatului Euratom.

(a se vedea punctele 73, 74, 76 și 78)

5. În temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE, ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice pot fi considerate compatibile cu piața internă în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun.

Noțiunea de interes comun menționată la finalul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE vizează evaluarea comparativă între avantajele și inconveniente care rezultă dintr-o măsură de ajutor și se opune autorizării unor măsuri care afectează condițiile schimburilor comerciale într-o măsură contrară interesului comun. Obiectivul de interes public urmărit prin măsura în cauză nu trebuie să constituie în mod necesar un obiectiv împărtășit de totalitatea sau de majoritatea statelor membre.

În cadrul aplicării articolului 107 TFUE în cazul măsurilor referitoare la un obiectiv care ține de Tratatul Euratom, trebuie să se ia în considerare și dispozițiile și obiectivele Tratatului Euratom. Or, având în vedere articolul 1 al doilea paragraf și articolul 2 litera (c) din Tratatul Euratom, Comisia nu a săvârșit nicio eroare prin faptul de a considera că un stat membru a fost în drept să stabilească promovarea energiei nucleare și în special încurajarea creării unor noi capacități de producție de energie nucleară drept obiectiv de interes public în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE. Astfel, pe de o parte, acest obiectiv este legat de cel al Comunității Euratom de a facilita investițiile în domeniul energiei nucleare, menționat la articolul 2 litera (c) din Tratatul Euratom și reiese de la articolul 192 primul paragraf din Tratatul Euratom menționat că statele membre facilitează îndeplinirea misiunii Comunității Euratom. Pe de altă parte, reiese de la articolul 194 alineatul (2) al doilea paragraf TFUE că fiecare stat membru are dreptul de a alege între diferitele surse de energie pe acelea pe care le preferă.

(a se vedea punctele 82, 87 și 95-97)

6. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 160, 161, 170, 372 și 420)

7. Pentru a putea declara o măsură de ajutor drept compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE, Comisia trebuie să stabilească faptul că aceasta urmărește un obiectiv de interes public determinat de statul membru și că, în vederea atingerii obiectivului respectiv, aceasta este adecvată și necesară și nu afectează în mod disproporționat nici condițiile schimburilor comerciale și nici cele ale concurenței, având în vedere avantajele care rezultă din aceasta.

În schimb, articolul 107 alineatul (3) litera (c) TFUE nu impune în mod explicit Comisiei să cuantifice valoarea exactă a echivalentului-subvenție care rezultă dintr-o măsură de ajutor. Prin urmare, dacă aceasta este în măsură să concluzioneze în sensul caracterului adecvat, necesar și proporțional al unei măsuri de ajutor, fără ca această valoare să fie explicită, nu i se poate reproșa faptul de a nu fi procedat la o cuantificare a acesteia.

(a se vedea punctele 248 și 249)

8. Regulamentul nr. 651/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 TFUE se limitează la a prevedea o abordare standardizată de exceptare pe categorii, dar nu obligă Comisia în cadrul unei analize individuale efectuate în mod direct în baza articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE.

(a se vedea punctele 251 și 497)

9. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 263-266)

10. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 333, 359, 361, 410, 416 și 418)

11. În cadrul aplicării articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE, Comisia trebuie să evalueze comparativ avantajele măsurilor de ajutor în cauză și impactul negativ al acestora asupra pieței interne.

Cu ocazia identificării efectelor negative asupra pieței interne, Comisia nu este obligată să țină seama de măsura în care măsurile în cauză sunt defavorabile protecției mediului. Astfel, chiar dacă protecția mediului trebuie să fie integrată în definiția și în aplicarea politicilor Uniunii, în special a celor destinate să stabilească piața internă, aceasta nu constituie în sine una dintre componentele acestei piețe interne. Acest lucru este valabil de asemenea pentru principiile precauției, „poluatorul plătește” și durabilității, precum și pentru protecția împotriva terorismului.

(a se vedea punctele 516 și 519)

12. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctul 523)

13. Considerațiile făcute de Comisie în decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare prevăzute la articolul 108 alineatul (2) TFUE și la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 TFUE sunt evaluări preliminare. Prin urmare, motivarea deciziei adoptate nu poate fi considerată insuficientă numai ca urmare a faptului că aceasta nu este în întregime identică celei prevăzute în decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare. Astfel, într-o decizie adoptată la sfârșitul unei proceduri oficiale de investigare, Comisia nu este obligată să prezinte o analiză care să acopere toate considerațiile prevăzute în decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare.

(a se vedea punctele 569 și 627)

14. Ajutoarele de exploatare destinate menținerii statu-quoului sau scutirii unei întreprinderi de costurile pe care ar fi trebuit să le suporte în mod normal în cadrul gestiunii curente sau al activităților sale obișnuite nu pot fi considerate a îndeplini cerințele articolului 107 alineatul (3)

litera (c) TFUE. Astfel, ajutoarele de exploatare care mențin un statu-quo nu sunt de natură să favorizeze dezvoltarea în sensul acestei dispoziții. La rândul lor, ajutoarele care reduc cheltuielile curente și uzuale de exploatare pe care o întreprindere ar fi trebuit în orice caz să le suporte în cadrul activității sale obișnuite nu pot fi considerate că urmăresc un obiectiv de interes public în sensul acestei dispoziții.

În schimb, nimic nu se opune ca o măsură de ajutor care urmărește un obiectiv de interes public, care este adecvată și necesară pentru atingerea acestui obiectiv, care nu afectează condițiile schimburilor comerciale într-o măsură contrară interesul comun și care, în consecință, îndeplinește exigențele articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE să fie declarată compatibilă cu piața internă, în aplicarea acestei dispoziții, indiferent de faptul de a ști dacă aceasta trebuie calificată drept ajutor pentru investiții sau ajutor de exploatare.

(a se vedea punctele 579, 580 și 583)

15. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 641-676)

16. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 679-689)

17. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 699-728)